

På väg mot avdragsrätt för gåvor i Sverige

Frågan om avdragsrätt för gåvor har blivit litet av en profilfråga för Frivilligorganisationernas Insamlingsråd – FRII. Organisationen som tillkom i början av 1990-talet har haft frågan på dagordningen under lång tid och bedrivit opinionsbildning för en sådan skattemässig reform. FRII är en intresseorganisation med idag 95 medlemsorganisationer.

Forum för Frivilligt Socialt Arbete har medverkat till att få igång en diskussion om avdragsrätt för gåvor. Det kan därför vara på sin plats att här redovisa FRIIs hållning till den i juni överlämnade statliga utredningen ”Skatteincitament för gåvor till forskning och ideell verksamhet” (SOU 2009:59). Remisstiden för utredningen har nyligen gått ut.

FRII välkomnar förslagen i utredningen om skatteincitament för gåvor till forskning och ideell verksamhet. Vi noterar med tillfredsställelse att utredaren utarbetat ett konkret förslag om hur gåvoincitament kan ges. Förslagen kommer, när de genomförts, enligt FRIIs uppfattning leda till betydande samhällsvinster både inom den ideella sektorn och för det svenska samhället i stort. Sverige ansluter sig med denna reform till de övriga 26 EU-länderna och inför ett modernt synsätt för att gynna den enskildes stöd till välgörande verksamhet och forskning.

Inom FRII är vi inte helt nöjda med alla enskildheter i förslaget. De viktigaste förändringarna som vi vill se är följande:

1. *Vidga ändamålen*

FRII föreslår att skattereduktion ska medges även för gåvor till allmännyttig verksamhet såsom social hjälpverksamhet, vård och uppfostran av barn, undervisning, utbildning, humanitärt arbete, miljövård, fredsarbete samt idrott och kultur och inte bara som utredningen föreslår till vetenskaplig forskning och hjälpverksamhet bland behövande. Vi anser att utredaren valt ett alltför smalt skattegynnade ändamål.

2. *Finansiera med höjd tobaksskatt*

Vi anser att den föreslagna finansieringen av reformen med ändringar av reseavdragen är omotiverad och slår fel. I stället föreslår vi att den positiva effekten av ett ökat givande bekostas med en höjning av tobaksskatten.

3. *Tidigarelägg ikraftträdandet*

FRII vill se en reform före riksdagsvalet 2010.

FRII välkomnar att regeringspartierna har fullföljt sitt vallöfte att pröva frågan om skatteavdrag för forskning och ideell verksamhet. Det är mycket positivt att det nu har kommit ett förslag som kan läggas till grund för lagstiftning.

Förslaget innebär också ett stort steg framåt i Sveriges historiska utveckling på det ideella området. Sverige kvarstår inte längre som det enda landet inom EU som saknar sådana incitament.

Det har förts debatt om skattesystemet ska kunna användas för annat än rent skatteindrivande ändamål. Vi anser det självklart att samhällssystemet, där skatterna är en avgörande hörnsten, ska kunna användas till att förmå medborgarna att gemensamt bekosta angelägna ändamål även om medlen inte tas direkt ur statskassan.

Tyvär har utredaren valt att utesluta hundratusentals givare genom att föreslå en alltför hög tröskel in i systemet. Inte minst på det ideella området är det synnerligen viktigt att t ex månatliga insättningar av mindre gåvor också välkomnas och betraktas som välbehövlige. Det framstår närmast som cyniskt att inte medge skatteavdrag för regelbundna men mindre gåvor och det hämmar den framväxande folkfilantropin i vårt land. FRII har dock förståelse för att det måste finnas en lägsta gräns när administrationen blir mera kostsam än gåvan.

Vi föreslår att en årlig sammanlagd gåva på minst 1 200 kronor per organisation ska berättiga till skattereduktion. Vi anser tyvär att beloppsgränserna och utformningen av skattereduktionen har gjorts med ett myndighetsperspektiv för ögonen i stället för att underlätta för gåvogivarna.

Utredaren har valt att inte alls försöka bedöma de dynamiska effekter i samhället som en reform med gåvoincitament skulle tänkas kunna ge. Det är synd. Dessa effekter (ökat givande, större synlighet för de ideella ändamålen, ökat intresse för ideellt arbete, ett stärkande av demokratin etc) bör vägas in i beslutet om att införa denna reform.

Utredaren föreslår att enbart penninggåvor ska ge rätt till skattereduktion. FRII föreslår att även gåvor i form av t ex värdepapper ska ge rätt till skattereduktion.

Mottagaren ska, tycker FRII, lämna kontrolluppgift avseende gåvan. En kontrolluppgift ska lämnas både till Skatteverket och till givaren.

FRII menar slutligen att ett införande av avdragsrätt för gåvor inte ska få inverka negativt på det statliga stöd, t ex genom statsbidrag, som idag ges till ideella organisationer. Det bör utgöra ett komplement till andra stödformer vilket också angavs i utredningens direktiv.

Finansdepartementet sammanställer nu de drygt hundra remissvaren. FRII hoppas att frågan därefter kommer in i regeringens ”politiska process”.

Stockholm i november 2009

Erik Zachrisson
Generalsekreterare
FRII